

RAISIO VINSSIMETSÄ

Ajoittamattomien kivirakenteiden kaivaus

Jari Näränen 2005

RAISIO, KERTTULA, VINSSIMETSÄ
LUONTEELTAAN JA AJOITUKSELTAAN
EPÄMÄÄRÄISEN KIVIRAKENTEEN KAIVAUS
19.-20.9.2005
JARI NÄRÄNEN

KOHDETIEDOT

Raisio, Kerttula, Vinssimetsä, luonteeltaan ja ajoitukseltaan epämääräisen kivirakenteen kaivaus
19.-20.9.2005. *1000 10 410P*

Kaupunki: Raisio
Kylä: Kerttula
Tila: Rn:o 6:81
Maanomistaja: West-Albinus oy
Sijainti: Peruskartta 1044 07 Rusko
X=6712 064 */ j = 6721 700*
Y=1563 478 */ i = 1504 640*
Z= 48-49,50m m.p.y.
Kiintopiste: Oma korkeuspiste 49,38m m.p.y. Korkeuden on siirtänyt Raision kaupungin mittausosasto ja se on N60-järjestelmän mukainen.
Kenttätyöjohtaja: FK Jari Näränen
Työntekijät: Piirtäjä Anna-Riikka Vaden.
Työtuntimäärä: 32
Tutkittu pinta-ala: n. 5m²
Rahoittaja: Raision kaupunki
Aiemmat tutkimukset: Laukkanen Esa 2005: inventointi.
Mustavalkonegatiivit: 136939-136950
Diapositiivit: 56073-56084
Liitteet: Kuvaluettelot ja karttaliitteet (yleiskartta, pinta vaaituskartat ja tasokartta).

RK 1.12.2005

Kohteen kuvaus

Kivikehä sijaitsee laajahkon kallionlaen lounaisreunalla. Kallionlaki on varsin avoin, siellä täällä kasvaa matalaa puustoa, pääasiassa mäntyä ja koivua. Aluskasvillisuus koostuu erilaista sammalista, jäkälistä, ruohoista ja kanervikosta. Kohteen lähiympäristössä on edelleen nähtävissä hiiltyneitä puita ja rapautuneita kiviä merkkinä muutaman vuoden takaisesta metsäpalosta.

Muodoltaan kaareva kivikehä on rakennettu hyvin matalan pääasiassa itä-länsi-suuntaisen kallioseinämän eteläpuolelle. Seinämän korkeus on länsipäädystä noin 15cm ja itäpäädystä 30cm. Kivirakenteen länsipäädyn kohdalla kallioseinämän suunta on itä-koillinen, mutta kääntyy pian kulkemaan ensin pohjois-koilliseen ja sitten pohjoiseen. Tämän jälkeen kallioseinämä kulkee itä-länsi-suuntaisena kivikehän itäpäättyyn. Itäpäädystä kallioseinämä kääntyy kohden kaakkoa ja näyttää päättyvän kapeaan halkeamaan. Halkeaman jälkeen kallioseinämä jatkuu vielä jonkin matkaa etelä-lounaaseen. Tätä seinämää on hyödynnetty kivikehää rakennettaessa. Kivikehän molemmat päät ovat kiinni kalliossa. Kallion reunaan, joka paikoin putoaa jyrkästi, on kivikehän reunalta matkaa etelässä noin 8m ja lännessä 6m.

Kivirakenteen kivet ovat lohkonaisia ja niiden halkaisijoiden koko vaihtelee 10 ja 80cm välillä. Suurimmat kivet ovat rakenteen itäosassa. Kivikehän rajaaman alueen läpimitat ovat itä-länsisuunnassa noin 2,7m ja etelä-pohjoissuunnassa noin 1,5m. Maa kivikehän sisäpuolella on kalliota ja jäkälää ja sammalta kasvavaa maata.

Kohteen arkeologinen tutkimus

Mittaukset ja dokumentointi

Kohteen tutkimista varten paikalle laadittiin apukoordinaatisto. Koordinaatiston pohjoisreunan pisteet merkittiin kallioon liidulla. Korkeuskiintopisteeksi valittiin pieni kalliotöyssy, jonka korkeudeksi Raision kaupungin mittausosaston toimesta mitattiin 49,38m m.p.y. Korkeuskiintopisteen mittauksen yhteydessä määritettiin kohteen tarkoiksi koordinaateiksi $x = 6712064$ ja $y = 1563478$. Korkeuskiintopistettä ei merkitty pysyvästi kallioon.

Tutkimuksen eteneminen

Tutkimus aloitettiin apukoordinaatiston rajaaman alueen pintavaaaituksella. Tämän jälkeen poistettiin pintamaa kivirivin ja kallioseinämän väliseltä alueelta. Seuraavaksi kohteesta laadittiin kartta mittakaavassa 1:20. Tämän jälkeen kohteesta purettiin ensimmäinen kerros kiviä. Poistettaville kiville mitattiin pohjalukemat. Poistettavat kivet numeroitiin taululiidulla entistämistä varten. Kivien poistamisen jälkeen kaivettiin kivirivin ja kallioseinämän välinen alue kallioon saakka. Seuraavaksi

poistettiin viimeiset kivet ja kaivettiin niin alla ollut maa. Suurimmat kivet jouduttiin jättämään paikoilleen ja osa kivistä vain kaadettiin sivuun, jotta niin alla oleva maa saatiin tutkittua. Niiden kivien osalta, joita ei voitu poistaa tai siirtää, tarkastettiin, minkälaisella maapohjalla ne lepäävät. Päätteeksi kivirakenne ennallistettiin.

Havainnot

Kivikehän sisäpuolinen alue

Pintamaa oli multaa. Paikoin multakerros ulottui aivan kallion pintaan saakka. Niissä kohdin, joissa maata oli paksummin, oli multakerroksen alapuolella ruskeata soran tapaista maata. Kivet olivat kooltaan pieniä ja ilmeisesti kalliosta rapautuneita. Maakerroksen paksuus vaihteli huomattavasti. Ohuimmillaan sitä oli vain vajaa 1 cm ja paksuimmillaan 15–30 cm. Paikka paikoin kallio ulottui maan pintaan saakka. Mitään merkkejä tulenpidosta ei alueelta löytynyt.

Kivikehä

Kivikehän itäpäässä on sen rakentamisessa hyödynnetty pystysuoraa, matalaa kalliota. Halkeaman, joka erottaa tämän kallion kivikehän takana olevasta kallon seinämästä, päälle on ladottu muutama kivi. Tämä peittää halkeaman ja tekee kehästä yhtenäisen. Suurimmat kivet ovat rakenteen itäosassa. Kyseisessä paikassa pohjakallio on selvästi alempana kuin rakenteen länsipäässä. Tällä kohden rakenne on ulkopäin katsottaessa korkeimmillaan, mutta sisäpuolelta katsottuna suunnilleen saman korkuinen kuin muukin rakenne. Tällä kohtaa oleva rakenteen alimmainen kivi on ulkopuolta kiinni kalliossa, mutta sisäpuolelta kiven ja pohjakallion väliin jäävässä kuopanteessa oli paksult maata. Tämä Kuopanne on täyttynyt maalla vasta kivikehän rakentamisen jälkeen. Paljasta kalliota oli kivrakenteen alla vain muutamassa kohden. Muualla kivien alla oli maata vaihtelevan paksuisissa kerroksissa.

Löydöt

Kivikehästä, sen alta ja kivikehän rajaamalta alueelta löytyi vain olutpullon korkki ja haulikonpatruunan hylsyn kappale.

Kohteen ajoitus ja tulkinta

Tutkimukset eivät tuoneet esiin mitään seikkoja, jotka olisivat selventäneet rakenteen ajoitusta tai funktiota. Koska rakenne on kuitenkin selvästi rakennettu maapeitteiselle kalliolle, ei se mitenkään ole voinut sijaita välittömästi veden äärellä. Rakenteen etelä- ja lounaispuolella kallio kuitenkin laskee melko jyrkästi. Näin voisi rakenteen varhaisimmaksi rakennushetkeksi tulla aika, jolloin ranta on sijainnut 40 ja 45 m korkeuskäyrien tuntumassa. Tämä tarkoittaisi 5000–4000 eKr. välistä aikaa.

Kohteen löydöttömyys viittaa siihen, että siihen on liittynyt toimintoja, jotka eivät jätä mitään arkeologisesti havaittavia jätteitä, tai sen käyttö on ollut hyvin lyhytaikaista. Jälkimmäisessä tapauksessa kyseeseen voisi tulla pyyntikulttuuriin liittyvä väijyntäpaikka.

Luettelo kaivauksen negatiiveista, jotka on numeroilla 136939–136950 talletettu Museoviraston arkeologian osaston arkistoon.

Kuvaajana kaikissa Jari Näränen

Numero	Kuvaus	Kuvaussuunta	Päivämäärä
136939	Yleiskuva kivikehästä.	E	19.9.2005
136940	Yleiskuva kivikehästä.	SW	19.9.2005
136941	Yleiskuva kivikehästä.	SE	19.9.2005
136942	Kivikehä pintamaan poiston jälkeen	E	19.9.2005
136943	Kivikehä pintamaan poiston jälkeen	S	19.9.2005
136944	Kivikehä pintamaan poiston jälkeen	SW	19.9.2005
136945	Kivikehän sisäpuolinen alue kaivettuna pohjaan ja ensimmäinen kerros kiviä poistettuna.	NE	20.9.2005
136946	Kivikehän sisäpuolinen alue kaivettuna pohjaan ja ensimmäinen kerros kiviä poistettuna.	SW	20.9.2005
136947	Kivikehä pohjaan kaivettuna.	SW	20.9.2005
136948	Kivikehä pohjaan kaivettuna.	NE	20.9.2005
139949	Kivikehä pohjaan kaivettuna. Etualalla näkyvät kivet kuuluvat rakenteeseen.	SE	20.9.2005
139950	Kivikehä ennallistettuna.	SW	20.9.2005

Luettelo kaivauksen diapositiiveista, jotka on numeroilla 56073–56084 talletettu Museoviraston arkeologian osaston arkistoon.

Kuvaajana kaikissa Jari Näränen

Numero	Kuvaus	Kuvaussuunta	Päivämäärä
56073	Yleiskuva kivikehästä.	E	19.9.2005
56074	Yleiskuva kivikehästä.	SW	19.9.2005
56075	Yleiskuva kivikehästä.	SE	19.9.2005
56076	Kivikehä pintamaan poiston jälkeen	E	19.9.2005
56077	Kivikehä pintamaan poiston jälkeen	S	19.9.2005
56078	Kivikehä pintamaan poiston jälkeen	SW	19.9.2005
56079	Kivikehän sisäpuolinen alue kaivettuna pohjaan ja ensimmäinen kerros kiviä poistettuna.	NE	20.9.2005
56080	Kivikehän sisäpuolinen alue kaivettuna pohjaan ja ensimmäinen kerros kiviä poistettuna.	SW	20.9.2005
56081	Kivikehä pohjaan kaivettuna.	SW	20.9.2005
56082	Kivikehä pohjaan kaivettuna.	NE	20.9.2005
56083	Kivikehä pohjaan kaivettuna. Etualalla näkyvät kivet kuuluvat rakenteeseen.	SE	20.9.2005
56084	Kivikehä ennallistettuna.	SW	20.9.2005

0 50m

■ Kaivausalue

RAISIO KERTTULA VINSSIMETSÄ 2005

Kartta 1

Rkn:o 6:81

Yleiskartta

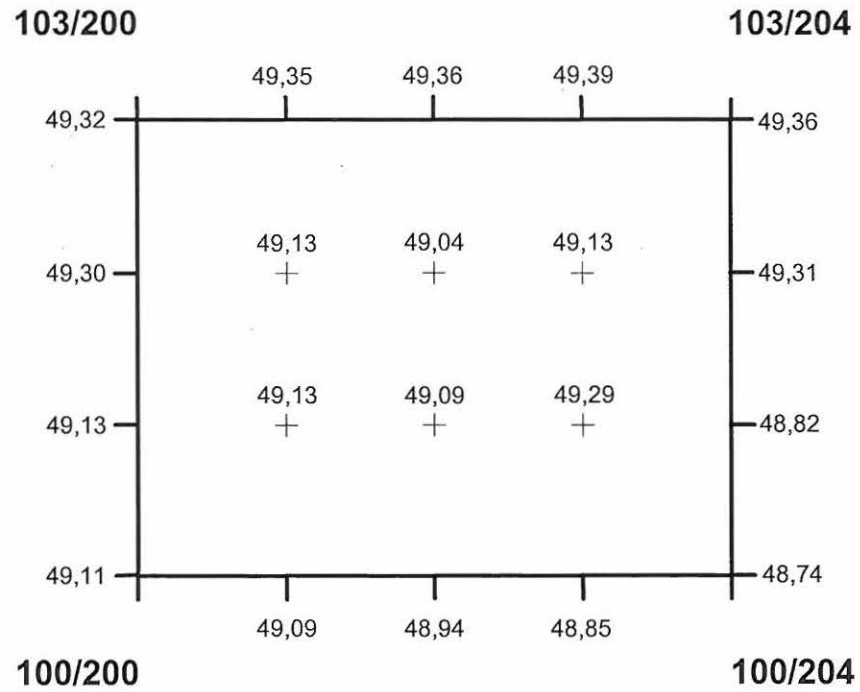
Raision museo- ja kulttuurikeskus Harkko

Kp 49,38 m m.p.y.

MK 1:2500

Piirt. Anna-Riikka Vaden

Kaivausjohtaja Jari Näränen

RAISIO KERTTULA VINSSIMETSÄ 2005
 Kartta 2 Rkn:o 6:81
 Pintavaaitus

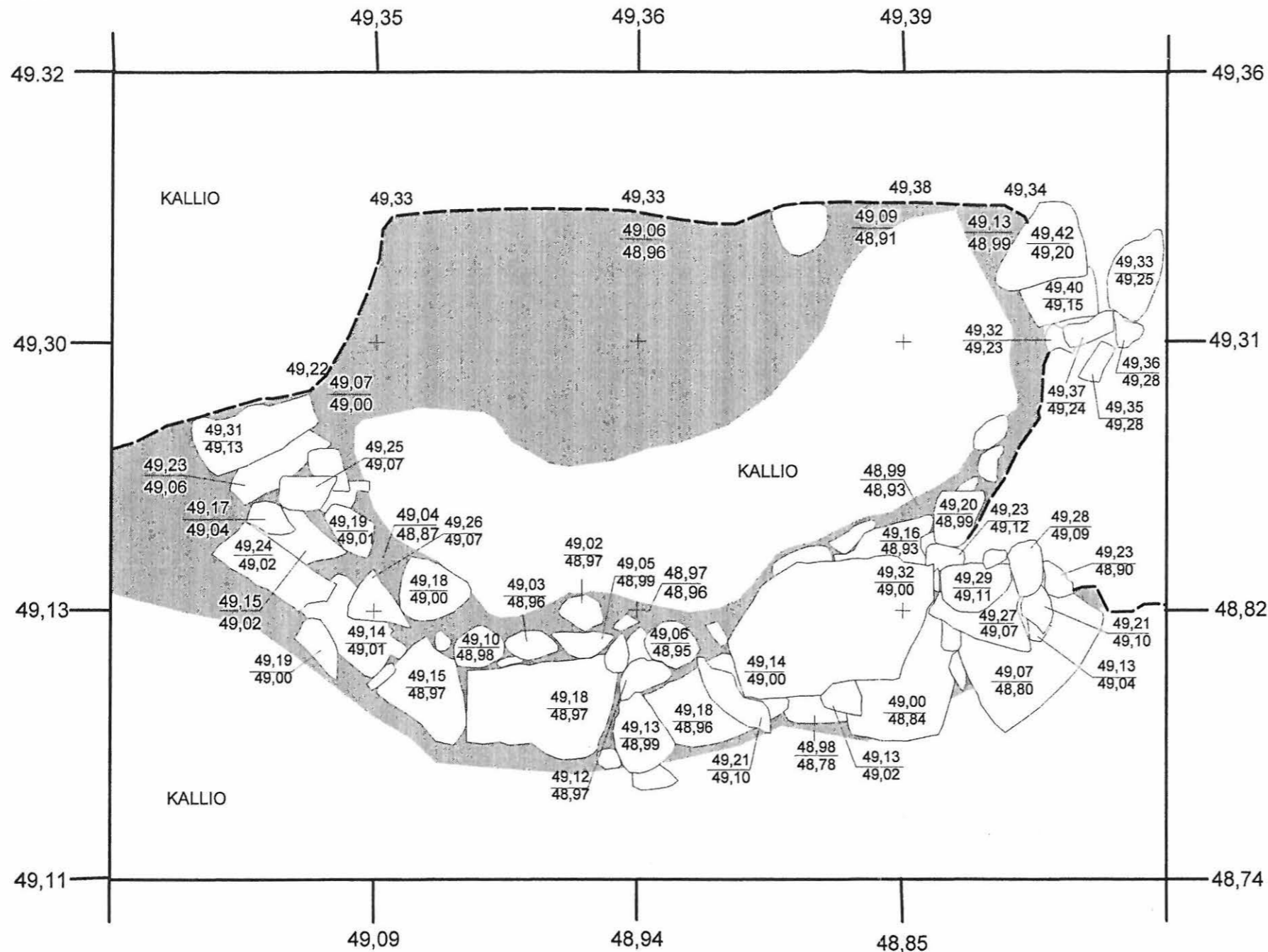
Kp 49,38 m m.p.y. MK 1:50

Piirt. Anna-Riikka Vaden

Kaivausjohtaja Jari Näränen

103/200

103/204

- Multamaa
- Kivi
- Kallion reuna

100/200

100/204

RAISIO KERTTULA VINSSIMETSÄ 2005
 Kartta 3 Rkn:o 6:81
 Taso 1
 Raision museo- ja kulttuurikeskus Harkko
 Kp 49,38 m m.p.y. MK 1:20
 Piirt. Anna-Riikka Vaden
 Kaivausjohtaja Jari Näränen